

Durmuş Hocaođlu

Kırıkkale Faciası ve Modern Zihniyet

Yeniufuk., 10 Temmuz 1997, Perşembe., s.15

Durmuş Hocaođlu, *Yeniufuk* Yazıları Sıra No: 08

“**Kırıkkale Faciası**”, üzerinde fevkalade yoğun zihinsel mesailer harcanması icap eden çok temelli, çok köklü bir problemi, daha doğrusu, ölkemizin ve medeniyetimizin asıl problemini bir daha gündeme getirmiş olmalıydı: “**Zihniyet Faciası**”. Zira, asıl felâket patlayan “imla atölyesi”nde değil, onu patlatan “zihniyet atölyesi”ndedir. Ancak, ne yazık ki medya ve kamuoyu meselenin bu yönünden ziyade seyirlik ve sansasyonel yönüyle ilgilendi. Bu dahi, zihniyet faciasının ne kadar derin ve köklü, dallı-budaklı, kronikleşmiş bir toplumsal hastalık olduğunu göstermeye yeter.

Kırıkkale’deki facia, hergün mebzulen karşılaştığımız ve daha çok karşılaçağımız sarsıcı örneklerden sadece birisidir. Ben burada konunun sadece **Modern Zihniyet** ve **Mühendislik** ile ilgili yönüne kısaca temas etmek istemekteyim.

Modernite’yi biz para vererek satın alınarak sahip olunabilen bir emtia, çarşıdan alınıp üzerimize giyilebilecek bir elbise gibi görmekteyiz. Son iki asırlık tarihimizin tamamını kaplayan Çağdaşlaşma-Batılılaşma çabalarımızdan ve bu çabaların sonucunda elde edilen trajik başarısızlıklardan açıkça gözlemlenmekte olan bu düşüncenin bizzat kendisi, modernite-karşıtı, anakronik bir zihinsel sakatlıktır.

Modern hayatın en belirgin özelliklerinden birisi de son derece girift ve karmaşık oluşudur ki, bu giriftlik, ancak ve yalnız **rasyonel düşünce**, veya kısaca **rasyonellik** ile çözülebilir. Modernite’nin temeli olan “**modern zihniyet**”, kısaca budur. Rasyonel düşünceye ve düzenliliğe sahip olmayan bir zihniyet kesinlikle **çağ-dışı** bir zihniyettir. Çağ-dışı zihniyetin, karşılaştığı problemler karşısındaki tavrı genellikle şu şekilde ortaya çıkmaktadır: 1: Problemin künhüne vakıf olmaya çalışmadan yüzeysel çözümler aramak, 2: Problemi çözmeye değil geçiştirmeye — âmiyâne tabiri ile, “idare etmeye” — çalışmak, 3: Bir meçhûlü bir başka meçhûl ile îzah etmeye kalkışmak, 4: Sorumluluğu yıkacak birisini bulup temize çıkarmak.

Modernite’nin temelini oluşturan modern zihniyetin, yani rasyonelliğin, kendisini çok bâriz bir şekilde gösterdiği somut varlık alanlarının en başında geleni, hiç kuşkusuz, “**Mühendislik**”tir. Descartes’in “**Felsefe Ağacı**” metaforu gibi bir “**Modernite Ağacı**” metaforu yapacak olursak, diyebiliriz ki, bu ağacın kökleri Felsefî Düşünce, gövdesi Modern Bilimler, dalları ise Mühendislik’tir.

Mühendislik mesleğinin iki maddeden oluşan temel bir ilkesi vardır: 1: Mühendis bir “ön-görücü”dür; 2: Mühendis bir “problem çözücü”dür.

Birinci madde Őu demektir: Mühendis, sonradan vuku bulacak olan birŐeyi önceden görebilen, hesaplayabilen meslek erbabıdır. Bunu ikinci madde tamamlar: Mühendis, soyut fikirler üreten değil, somut, nesnel, elle tutulan iŐler yapan, somut eser veren, karŐılaŐmıŐ olduğu problemi geçiŐtiren değil temelli çözüme kavuŐturan kiŐi demektir.

İŐte, Kırıkkale’de patlayan bombalar, heder olan servetler ve giden canlar, Devlet’i yöneten kafanın moderniteden ve onun temellerinden olan mühendis zihniyetinden ne kadar uzak olduğunu bir kere daha suratımıza çarptı. Cephanelięi patlatan bu bürokrat geri kafa, kendisini Őu sualde açığa vurruŐtur: **“Patlayacağını nasıl bilebilirdik ki?”**

Modernite zor zenaat. Ancak, ümitsiz de olmamalıyız: Çürüyen bir çınarın gövdesinden taze bir filizin uç vermesi gibi, Türk toplumu da Anadolu’dan taze bir uç veriyor.

